

Tillsynsplan för Miljöbalken 2014-2016

Omfattande miljöbalken och dess
förordningar, seveslagstiftningen
och tillsyn angränsande till miljöbalken
och dess förordningar

Förord

Härmed fastställs Länsstyrelsens tillsynsplan för Länsstyrelsen tillsyn enligt miljöbalken för år 2014 till 2016.

Tillsyn är ett viktigt redskap för att säkerställa miljöbalkens syften. Behov av tillsyn och ambitionsnivå behöver preciseras och anpassas till befintliga resurser för att få så effektiv tillsyn som möjligt. De nationella miljökvalitetsmålen samt befintliga miljökvalitetsnormer är då viktiga utgångspunkter för planering, genomförande och utvärdering av tillsynen.

Då tillsynen utgår från nationella miljökvalitetsmål, följer att arbetet måste planeras och följas upp kontinuerligt. Med en plan som sträcker sig över tre år underlättas det målstyrda tillsynsarbetet. Tyngdvikten i planen är dock för år 2014 och därför behövs en revidering av planen ske årligen.

I föreliggande tillsynsplan har prioriteringar gjorts utifrån tillgängliga resurser med miljönyttan i fokus. Prioritering sker även utifrån hållbar tillväxt, t ex genom att i den mån det är möjligt prioritera ärenden där verksamhetsutövare är i behov av skyndsamt svar. Eftersom att resursbrist råder för tillsynen kan planen inte fullt ut uppfylla miljöbalkens syfte och mål. Under 2014 har också en processkartläggning inletts av anmälningsärenden enligt 9 kap miljöbalken i syfte att effektivisera ärendehandläggningen.

Nytt för den kommande perioden är att fokusera på tillsyn av verksamheter som omfattas av industriutsläppsdirektivet och inom vattenverksamheten kommer tillsynen över dammsäkerhet öka till följd av en lagändring som innebär att dammar ska klassificeras och konsekvensutredningar upprättas. Extra fokus på tillsynen kommer under 2014 att läggas under Länsstyrelsens gemensamma tillsynsvecka, vecka 42. Då kommer tillsyn att genomföras inom flera delområden som omfattas av denna plan.

Som grund för tillsynsplanen finns behovsutredningar från 2012 för respektive område. Dessa utredningar är inte framtagna på ett likartat sätt vilket innebär att det inte fullt ut går att jämföra behov och resurs för de olika områdena.

Kristina Zetterström
Länsråd

Susanne Karlsson
T.f. Miljöskyddsdirektör

Claes Svedlindh
Naturvårdsdirektör

1. TILLSYNSUPPDRAGET OCH FÖRUTSÄTTNINGAR.....	5
1.1. STYRANDE DOKUMENT	5
1.1.1. Lagar, förordningar och föreskrifter	5
1.1.2. Regleringsbrevet 2014	6
1.2. OPERATIV TILLSYN	7
1.3. TILLSYNSPLANENS AVGRÄNSNING	8
1.3.1. Vad ingår inte i tillsynsplanen	8
2. TILLSYNSOMRÅDEN OCH TILLSYNSOBJEKT	9
2.1. TILLSYN AV ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRHINDRA ELLER BEGRÄNSA ALLVARLIGA KEMIKALIEOLYCKOR (SEVESOLAGEN)	9
2.2. TILLSYN AV OMRÅDESKYDD	9
2.2.1. Skyddade naturområden	9
2.2.2. Vattenskyddsområden	10
2.2.3. Kulturresevat	11
2.3. TILLSYN FÖR SKYDD AV NATUREN	11
2.3.1 Tillsyn av verksamheter och åtgärder som avses i 12 kap. 6 § miljöbalken	11
2.3.2 Tillsyn av områdesskydd, skyddade naturområden inklusive strandskydd och biotopskydd	11
2.3.3 Tillsyn av skydd för djur- och växtarter	12
2.3.4. Tillsyn av övrig prövning naturskydd	12
2.4. TILLSYN AV VATTENVERKSAMHET	13
2.5. TILLSYN AV UNDERSÖKNINGS- OCH BEARBETNINGSKONCESSIONER ENLIGT LAGEN OM VISSA TORVFYNDIGHETER	13
2.6. TILLSYN AV MILJÖFARLIG VERKSAMHET	14
2.7. TILLSYN AV KEMISKA PRODUKTER OCH BIOTEKNISKA ORGANISMER	14
2.8. TILLSYN AV AVFALL OCH PRODUCENTANSVAR	14
2.9. TILLSYN AV ÖVRIGT MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDD	15
2.10 TILLSYN AV FÖRORENADE OMRÅDEN OCH MILJÖRISKOMRÅDEN	15
3. RESULTAT OCH UTFALL AV TILLSYVEN FÖREGÅENDE ÅR.....	16
4. MÅL	17
5. RESURSER	17
6. INSATSER INOM TILLSYVEN 2014-2016.....	19
6.1. TILLSYN AV ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRHINDRA ELLER BEGRÄNSA ALLVARLIGA KEMIKALIEOLYCKOR 456.....	19
6.2. TILLSYN AV OMRÅDESKYDD 515 OCH 516	19
6.2.1. Skyddade naturområden	19
6.2.2. Vattenskyddsområden	20
6.2.3. Kulturresevat	20
6.3. TILLSYN TILL SKYDD AV NATUREN 525, 526, 527 OCH 528.....	20
6.4. TILLSYN AV VATTENVERKSAMHET 535.....	21
6.5. TILLSYN AV UNDERSÖKNINGS- OCH BEARBETNINGSKONCESSIONER 546	22
6.6. TILLSYN AV MILJÖFARLIG VERKSAMHET 555	22
6.7. TILLSYN AV KEMISKA PRODUKTER OCH BIOTEKNISKA ORGANISMER 565	23
6.8. TILLSYN AV AVFALL OCH PRODUCENTANSVAR 566	24
6.9. TILLSYN AV ÖVRIGT MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDD 567	24
6.10 TILLSYN AV FÖRORENADE OMRÅDEN OCH MILJÖRISKOMRÅDEN 575	24

7. KONSEKVENSER AV PRIORITERINGAR	26
8. UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING AV TILLSYNSVERKSAMHETEN	27

1. Tillsynsuppdraget och förutsättningar

En viktig förutsättning för att miljöbalkens mål och syften, de antagna miljökvalitetsmålen och i förlängningen en hållbar utveckling, ska kunna uppnås är att bestämmelserna i miljölagstiftningen kontrolleras genom tillsyns- och uppföljningsverksamhet. Tillsynsplaneringen är därför en naturlig och integrerad del i miljöarbetet i övrigt. Förutom planeringen är myndigheternas viktigaste instrument i tillsynsverksamheten inspektioner, granskning av rapporter och tillsyn över verksameters egenkontroll. Därigenom kan tillsynsmyndigheten fortlöpande ha en aktuell och verklighetsförankrad kunskap om olika verksamheter eller t.ex. skyddade naturområden och deras status. Insatser som allmän rådgivning och informationsspridning, som syftar till att skapa förutsättningar för att uppställda mål förverkligas, är andra viktiga uppgifter i tillsynsverksamheten.

1.1. Styrande dokument

1.1.1. Lagar, förordningar och föreskrifter

Tillsyn är både en administrativ och en operativ metod för att säkerställa att demokratiskt fattade beslut genomförs på det sätt som beslutsfattaren har avsett. Tillsynen ska bidra till att lagar, förordningar och föreskrifter tolkas på ett likartat sätt oberoende av var i landet som en verksamhet eller åtgärd äger rum.

Som övergripande och styrande dokument finns de nationella och regionala miljökvalitetsmålen. Kopplingen mellan tillsynen och miljökvalitetsmålen preciseras i såväl lagar som förordningar och i regleringsbrevet, se nedan.

Tillsynsmyndigheters ansvar enligt miljöbalken regleras i 26:e kapitlet.

Tillsynsmyndigheten ska:

- På eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av miljöbalken.
- Vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse.
- Om det finns misstanke om brott, anmäla överträdelser av bestämmelser i balken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av balken till polis- eller åklagarmyndigheten.
- Fortlöpande bedöma om villkoren är tillräckliga för miljöfarliga verksamheter och vattenverksamheter som omfattas av tillstånd, samt om tillsynsmyndigheten finner att villkoren inte är tillräckliga, initiera en omprövning eller ta upp frågan om att ändra eller upphäva gällande, befintliga villkor.
- Genom rådgivning, information och liknande verksamhet, skapa förutsättningar för att miljöbalkens ändamål ska kunna tillgodoses.
- Samarbeta med andra tillsynsmyndigheter och med sådana statliga och kommunala organ som ska utöva tillsyn i särskilda hänseenden eller på annat sätt fullgör uppgifter av betydelse för tillsynsverksamheten.

I miljötillsynsförordningen (2011:13) anges att en operativ tillsynsmyndighet för varje verksamhetsår ska upprätta en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Planen ska grundas på en behovsutredning och ett register över de tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn. Länsstyrelsen ska i

den samlade tillsynsplanen beskriva hur myndigheten har avvägt fördelningen av resurser inom och mellan olika ansvarsområden enligt miljöbalken och hur resurserna har anpassats efter det tillsynsbehov som finns. Myndigheten ska bedriva tillsynsarbetet effektivt och utveckla personalens kompetens i tillsynsfrågor.

Av tillsynsplanen ska framgå om myndigheter har kommit överens om fördelning av ett delat operativt tillsynsansvar för ett tillsynsobjekt.

Tillsynsmyndigheterna ska samordna tillsynen om det är ändamålsenligt och möjligt.

För att förebygga brott mot miljöbalken och för att effektivt hantera sådana brott, ska länsstyrelsen verka för samarbete mellan polismyndigheter, åklagarmyndigheter och andra myndigheter som svarar för tillsyn enligt miljöbalken.

Tillsynsmyndigheten ska årligen följa upp och utvärdera sin tillsynsverksamhet.

1.1.2. Regleringsbrevet 2014

I regleringsbrevet för budgetåret 2014 finns följande mål som kopplar till tillsyn enligt miljöbalken;

Regionala klimat- och energistrategier m.m.

41. Länsstyrelserna ska samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga regeringens politik avseende energiomställning och minskad klimatpåverkan.

Inom ramen för uppdraget ska länsstyrelserna särskilt:

...

– genomföra insatser för att klimat- och energimålen får ökat genomslag inom olika sakområden såsom miljöprövning och -tillsyn, den lokala och regionala samhällsplaneringen, regionalt utvecklings- och tillväxtarbete och infrastrukturarbete,

.....

Efterbehandling av förorenade områden

48. Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att öka antalet privatfinansierade efterbehandlingar av förorenade områden samt arbetet med att åtgärda förorenade områden med statliga bidrag. Länsstyrelserna ska även samordnat och i samverkan med Naturvårdsverket ta fram och redovisa åtgärder för att minimera omfattningen av oförbrukade bidrag för efterbehandling av förorenade områden.

Miljötillsyn

49. Länsstyrelsernas tillsyn enligt miljöbalken ska bidra till att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen nås och att uppkomst av olägenheter för människors hälsa och miljön motverkas. Länsstyrelserna ska särskilt redovisa:

– Hur arbetet för att effektivisera och utveckla tillsynen avses fortsätta samt beskriva de förändrade rutiner och arbetsmetoder som genomförts för att utveckla en miljömålsstyrd tillsyn,

– tillsynsområden inom vilka den operativa tillsynen och tillsynsvägledningen kan utvecklas och förbättras,

– vilken betydelse tillsynen har för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen samt vilka konsekvenser få egeninitierade tillsynsinsatser får för möjligheterna att uppnå målen, samt

– hur och inom vilka områden samverkan skett med Miljösamverkan Sverige och regional miljösamverkan i de län där sådana projekt bedrivs.
Formerna för länsstyrelsernas återrapporteringen ska utformas i dialog med Naturvårdsverket.

Artskydd

61. Länsstyrelsernas arbete med artskydd ska bidra till att motverka utarmning av den biologiska mångfalden och att nå miljö kvalitetsmålet, ett rikt växt- och djurliv.

Länsstyrelserna ska därför särskilt redovisa:

- hur länsstyrelserna arbetar för samarbete och samordning med andra myndigheter om artskydd samt vilka myndigheter man bedömer vara viktigast i det arbetet
- vilka åtgärder som vidtagits för att utveckla och förbättra prövning och tillsyn i arbetet med tillämpningen av bestämmelserna i artskyddsförordningen och rådets förordning 338/97, om det finns vissa arter eller branscher som man har prioriterat att arbeta med och hur man i så fall har gjort den prioriteringen,
- hur länsstyrelserna arbetar för att informera allmänheten om, och involvera dem i arbetet med, bestämmelserna i artskyddsförordningens och rådets förordning 338/97, samt
- vilka personresurser som avsatts för arbete med artskyddsförordningens bestämmelser och motivet till detta.

Redovisningen ska lämnas till Naturvårdsverket senast den 15 mars 2015.

1.2. Operativ tillsyn

Med operativ tillsyn menas, enligt 3 § miljö tillsynsförordningen, sådan tillsyn som utövas direkt gentemot den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtar eller har vidtagit en åtgärd som omfattas av miljö balkens bestämmelser.

Åtgärder inom den operativa tillsynen kan påkallas av händelser utifrån (reaktiva åtgärder) eller genom egeninitierad tillsyn. Tillsynsaktiviteterna kan vara kontrollerande/granskande och/eller förebyggande/främjande.

Åtgärder inom den operativa tillsynen kan genomföras i olika syften, t ex för att:

- Kontrollera efterlevnaden av regelverk, förordningar och föreskrifter i lagstiftning så som miljö balken och dess förordningar mm
- Åtgärder ska vidtas för att åstadkomma rättelse genom föreläggande samt ombesörja åtalsanmälan och påförande av miljö sanktionsavgift
- Hantera anmälningsärenden inom tillsynsobjekt, både pågående och planerade, och besluta om godkännande, försiktighetsåtgärder eller förbud
- Kontrollera efterlevnaden av rapporteringsskyldigheter
- Kontrollera efterlevnaden av meddelade domar, tillstånd och dispenser samt villkoren i dessa
- Bedöma om tillstånd, domar och villkor är av tillräcklig omfattning samt initiera omprövning, alternativt att villkor ändras eller upphävs, inom verksamheter med tillstånd eller dom enligt 9 eller 11 kap miljö balken om villkoren inte bedöms vara tillräckliga.
- Rådge och informera verksamhetsutövare och i vissa fall allmänheten om gällande regelverk och tillgänglig kunskap inom miljö balksområdet.

1.3. Tillsynsplanens avgränsning

Tillsynsplanen omfattar sådan tillsyn som enligt länsstyrelsernas tidredovisningssystem (Verksamhets- och ärendestruktur, VÄS) definieras som tillsyn under verksamhetskoderna 50-57 och baseras på miljöbalken.

Därutöver ingår tillsynen inom områdena nedan med anledning av att denna tillsyn är nära knuten till miljöbalkstillsynen eller till sakområdet naturvård och miljöskydd i övrigt.

- Tillsyn av åtgärder för att förhindra eller begränsa allvarliga kemikalieolyckor (SEVESO) - 4564
- Tillsyn av undersökning och bearbetning av torvfyndigheter - 546
- Tillsyn enligt lagen om allmänna vattentjänster– 5673

1.3.1. Vad ingår inte i tillsynsplanen

För att en insats ska betraktas som operativ tillsyn enligt miljöbalkens mening krävs att objektet för tillsynen omfattas av miljöbalkens bestämmelser eller föreskrifter samt att tillsynen utövas direkt gentemot den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd. Med andra ord måste det finnas en regel i miljöbalken eller med ursprung i miljöbalken som berör just den händelse eller åtgärd som tillsynen har till syfte att kontrollera.

Följande utgör ett urval av insatser som per definitionen inte är tillsyn:

- Tillsynsvägledning
- Förvaltning och skötsel av skyddade områden
- Arbete med områdesskydd och bevarandeplaner
- Rovdjursförvaltning
- Miljömålsarbete i den del som avser framtagande av regionala miljökvalitetsmål och åtgärdsprogram.
- Samordning av recipientkontroll
- Regional miljöövervakning
- Kalkning av försurade sjöar och vattendrag
- Generell övervakning av miljökvalitetsnormer
- Vattenförvaltning i den del som avser kartläggning, statusklassning och framtagande av åtgärdsprogram och förvaltningsplaner
- Prövning av tillstånd, dispenser och undantag
- Beslut om villkor som delegerats

2. Tillsynsområden och tillsynsobjekt

Tillsynen omfattar hela tillsynsområden och/eller avgränsade tillsynsobjekt. Inom vissa tillsynsområden kan antalet objekt som kan bli föremål för tillsyn vara mycket stort.

Listor över tillsynsområden och tillsynsobjekten finns i bilagor till tillsynsplanen, hänvisningar finns under respektive rubrik.

2.1. Tillsyn av åtgärder för att förhindra eller begränsa allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen)

VÄS-kod 456

Ansvarig enhet: Miljöskydds enheten

Denna lagstiftning (199:381) omfattas inte av miljöbalken men Länsstyrelsen ska integrera tillsynen med den övriga miljöskyddstillsynen. Tillsynen inom området syftar till att begränsa eller förhindra att allvarliga kemikalieolyckor uppstår. Tillsynen bedrivs i nära samarbete med Arbetsmiljöverket, de kommunala räddningstjänsterna och miljökontoren och innehåller systemtillsyn, inspektion och kontroll. I Östergötland finns 17 stycken verksamheter i högre kravnivån samt 10 stycken i lägre kravnivån, se bilaga 1 i Tillsynsplan 2012-2014.

2.2. Tillsyn av områdesskydd

VÄS-koder 515

Ansvarig enhet: Naturvårds enheten

Områdesskydd omfattas av miljöbalkens 7:e kapitel och inkluderar tillsyn av föreskrifter för naturreservat, kulturreservat och andra skyddade naturområden samt vattenskyddsområden. Tillsynen över Natura 2000-områden samt hela tillsynsområden som strand-skyddet och biotopskyddet ingår. Kommunen är tillsynsmyndighet för de områdesskydd som kommunen fattat beslut om.

Tillsynen av områdesskydd innebär att se till att bestämmelser och beslutade föreskrifter följs. Arbetet innebär reaktiva åtgärder, till exempel upplysning vid efterfrågan om information om tillstånds-/dispensplikt och andra skyldigheter samt handläggning av överträdelse. Tillsynen bedrivs även till stor del genom information till allmänheten. Arbetet med övrig uppsikt över exempelvis skadegörelse av anläggningar (ex. fågeltorn) och dylikt eller kontroll av skötsel, vård eller anordningar inom områdena är inte tillsyn enligt balken.

2.2.1. Skyddade naturområden

VÄS-koder 5151-5152

Ansvarig enhet: Naturvårds enheten

I tillsynen ingår reaktiva åtgärder vid överträdelse av föreskrifter, vid anmälningar/klagomål samt informationsinsatser och planerade egeninitierade inspektioner.

Länsstyrelsen är operativ tillsynsmyndighet för verksamheter och åtgärder som kan påverka miljön i naturreservat. Kommunen har tillsynsansvar för de naturreservat som är kommunalt beslutade. Länsstyrelsen har (2014-03-28) tillsyn över 209 statligt inrättade naturreservat med föreskrifter enligt miljöbalken. Dessa omfattar en total yta av ca 49 000 ha. Naturreservaten listas i bilaga 2 (uppdaterad 2014-03-31).

Länsstyrelsen är operativ tillsynsmyndighet för verksamheter och åtgärder som kan påverka miljön i Natura 2000-områden, förutom i de fall annan myndighet har tillsynsansvaret enligt miljötillsynsförordningen. Tillsynsinsatserna är inte enbart begränsade till själva Natura 2000-området utan skall även omfatta verksamheter och åtgärder utanför berört område. Påverkansområdet till ett Natura 2000-område bör inräknas till den granskande tillsynen då verksamheter inom detta område kan påverka Natura 2000-områdets bevarandestatus. Sådana verksamheter som påtagligt kan påverka ett Natura 2000-område får inte bedrivas utan tillstånd vilket måste tillses, och för verksamheter med tillstånd måste efterlevnaden av tillstånden tillses. Länsstyrelsen har tillsyn inom 277 områden som är upptagna i det Europeiska nätverket Natura 2000. Totalt omfattar dessa områden en yta av 254 000 ha, varav 64 000 ha består av Vättern. Natura 2000 områdena finns listade i bilaga 3 i Tillsynsplan 2012-2014.

Länsstyrelsen är operativ tillsynsmyndighet för verksamheter och åtgärder som kan påverka de generella och de särskilt utsedda biotopskyddsområdena enligt 5 § Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. samt de särskilt utsedda biotopskyddsområdena enligt 7 § samma förordning. Länsstyrelsens operativa tillsyn syftar till att säkerställa biotopskyddsbeslutet. Verksamheter eller åtgärder som kan skada naturmiljön inom ett biotopskyddsområde får inte bedrivas/vidtas. I Östergötland finns elva särskilt utsedda biotopskyddsområden som tillsammans utgör 16,9 ha, dessa listas i bilaga 4 i Tillsynsplan 2012-2014.

Länsstyrelsen är operativ tillsynsmyndighet för verksamheter och åtgärder som kan påverka ett naturminne. Länsstyrelsens operativa tillsyn syftar till att säkerställa naturminnet enligt beslutet. Länsstyrelsen har tillsynsansvar över 91 naturminnen vilka listas i bilaga 5 i Tillsynsplan 2012-2014.

Länsstyrelsen har ansvar för tillsynen av djur- och växtskyddsområden som man har meddelat föreskrifter om enligt 7 kap. 12 § miljöbalken. Den operativa tillsynen inom djur- och växtskyddsområden består i att övervaka att beslutade föreskrifter om allmänhetes eller markägares rätt att uppehålla sig i respektive område följs. Detta innebär att övervaka och informera så att allmänhet och den som bedriver verksamhet i området följer aktuella bestämmelser. I Östergötland finns 92 fågelskyddsområden och 2 sälskyddsområden med en sammanlagd areal om 4445 ha. Det finns inga växtskyddsområden i länet.

Länsstyrelsen har tillsyn över strandskyddet inom de områden där Länsstyrelsen har rätt att meddela dispens i enlighet med 7 kap 18 a § miljöbalken. Detta innebär att Länsstyrelsen har tillsyn inom områden som rör byggande av försvarsanläggning, allmän väg och järnväg samt inom områden som skyddas av andra bestämmelser i 7 kap miljöbalken och har beslutats av någon annan än en kommun.

2.2.2. Vattenskyddsområden

VÄS-koder 5161-5162

Ansvarig enhet: Miljöskydds enheten

Tillsynen innebär reaktiva åtgärder vid överträdelse av föreskrifter, vid anmälningar/klagomål samt informationsinsatser och planerade egeninitierade inspektioner. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för 22 stycken vattenskyddsområden i länet.

2.2.3. Kulturresevat

VÄS-koder 5151-5152 (4355)

Ansvarig enhet: Kultur- och samhällsbyggnadsenheten

Tillsynen innebär reaktiva åtgärder vid överträdelse av föreskrifter, vid anmälningar/klagomål samt informationsinsatser och planerade egeninitierade inspektioner.

Länsstyrelsen har tillsyn över två statligt inrättade kulturresevat med föreskrifter enligt miljöbalken. Dessa omfattar en total yta av 137 ha. Kulturresevaten listas i bilaga 7 i Tillsynsplan 2012-2014.

2.3. Tillsyn för skydd av naturen

VÄS-koder 525, 526, 527 och 528

Ansvarig enhet: Naturvårdsenheten, Rättsenheten, Länsveterinären

2.3.1 Tillsyn av verksamheter och åtgärder som avses i 12 kap. 6 § miljöbalken

VÄS-koder 5251-5252

Ansvarig enhet: Naturvårdsenheten

Alla verksamheter eller åtgärder som väsentligt kan komma att ändra naturmiljön ska anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § MB om de inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i MB.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet. Tillsynen kan dock delegeras. I dagsläget har Mjölby, Boxholm, Kinda och Linköpings kommuner tagit över tillsynen vad gäller husbehovstäckor. Övriga 12:6 samråd för dessa kommuner hanteras dock som tidigare av Länsstyrelsen. Syftet med samråden är att begränsa eller förhindra skada på naturmiljön. Tillsynsmyndigheten har möjlighet att förelägga en verksamhetsutövare att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka verksamhetens skada på naturmiljön. Tillsynsmyndigheten kan också förbjuda verksamheten om det är nödvändigt för skyddet av naturmiljön och andra skyddsåtgärder inte är tillräckliga.

2.3.2 Tillsyn av områdesskydd, skyddade naturområden inklusive strandskydd och biotopskydd.

VÄS-koder 5261, 5264, 5265

Ansvarig enhet: Naturvårdsenheten

Tillsynen omfattar uppföljning och kontroll av efterlevnaden av meddelade tillstånd och dispenser enligt Miljöbalken inom områdesskydd, skyddade naturområden inklusive strandskydd och biotopskydd. Tillsynen innefattar även åtgärder om meddelande tillstånd och dispenser inte har efterlevts. Länsstyrelsen granskar kommunernas beslut av strandskyddsdispenser och har möjlighet att överpröva beslutet samt upphäva kommunens beslut, detta räknas dock ej som tillsyn

Tillsynen omfattar även uppgifter avseende rovdjursfrågor, särskilt i de delar som är kopplade till artskyddet. Uppgifterna består bl. a av riktade informationsinsatser om rovdjurspolitiken, förvaltningsplan, annonser om skydds jakt samt kontrollinsatser av efterlevnaden av förvaltningsplanen och besiktningar mm.

2.3.3 Tillsyn av skydd för djur- och växtarter

VÄS-koder 5271-5272

Ansvarig enhet: Naturvårdsenheten, Länsveterinären, Rättsenheten

Tillsynen innebär reaktiva åtgärder vid överträdelse av bestämmelser, vid anmälningar/klagomål, informationsinsatser och planerade, egeninitierade inspektioner.

Länsstyrelsen är operativ tillsynsmyndighet för artskydd enligt 8 kap 1-4 §§ miljöbalken. Länsstyrelsens operativa tillsyn syftar till att undvika utrotning av hotade arter, både nationellt och internationellt. Länsstyrelsen har tillsynsansvar över alla verksamheter som ingår i artskyddet, även de verksamheter som saknar tillstånd. Tillsynen omfattar kontroller och information om bestämmelserna om fridlysning av djur- och växtarter samt utsättning av vissa växt- eller djurarter enligt Artskyddsförordningen. Tillsynen omfattar även åtgärder om meddelade dispenser eller tillstånd inte har efterlevts.

Tillsynen bedrivs enligt ett rullande schema över verksamheter som omfattar handel, preparering, förevisning av vissa hotade arter enligt artskyddsförordningen, CITES-bestämmelserna samt förordningarna EEG-338/97 och EEG-939/97. Tillsynsplanen bifogas, se bilaga 8 i Tillsynsplan 2012-2014. Egenkontrollen som består av att skicka in förteckningar över de arter som hanteras i verksamheten granskas årligen. Totalt inkommer årligen 38 förteckningar. Länsstyrelsen deltar också i vissa riktade landsomfattande tillsynsinsatser. Information till ny verksamhetsutövare ingår också (5271-5272).

2.3.4. Tillsyn av övrig prövning naturskydd

VÄS-koder 5281-5282

Ansvarig enhet: Naturvårdsenheten

Tillsyn av övrig prövning avseende naturskydd innebär reaktiva åtgärder vid överträdelser av bestämmelserna i miljöbalken vid t.ex. klagomål samt tillsyn av efterlevnaden av de tillstånd och dispenser som meddelats. Vidare omfattas informationsinsatser och planerade egeninitierade inspektioner.

Länsstyrelsen är operativ tillsynsmyndighet för vilthägn enligt 12 kap. 11 § miljöbalken, och stängselgenombrott enligt 26 kap. 11 § miljöbalken. Tillsynen över vilthägn består av inspektioner främst i samband med nya ansökningar och ansökningar om förlängning av tillstånd samt vid anmälningar om överträdelser, information och rådgivning till allmänhet och verksamhetsutövare. (5280-5281).

Tillsynen omfattar kontroll av efterlevnaden av de tillstånd och dispenser som meddelats avseende terrängkörning och vattenskoter.(5280-5281)

Länsstyrelsen är operativ tillsynsmyndighet för marinvetenskaplig forskning inom svenskt sjöterritorium enligt 7 kap. 23 § miljöbalken. Tillsyn innebär kontroll av verksamheter som innefattar marinvetenskaplig forskning från fartyg från annan stat. Tillsynen över dessa fartyg sker i huvudsak genom Kustbevakningens försorg i och med att en anmälningsplikt vid passering av territorialgränsen råder. (5280-5281)

2.4. Tillsyn av vattenverksamhet

VÄS-kod 535

Ansvarig enhet: Naturvårdsenheten

Tillsynen omfattar bl.a. hantering av anmälningssärenden enligt miljöbalkens 11 kap (preciserat i förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet m.m.). Arbetet omfattar vidare förebyggande information om anmälningss- och tillståndsplikten samt annan information och rådgivning till verksamhetsutövare och privatpersoner m.fl. Länsstyrelsen har tillsyn över avfall, farligt avfall och producentansvar vid de verksamheter där Länsstyrelsen har tillsynen över vattenverksamheter. Länsstyrelsen har även ansvar för tillsynen i frågor om skydd av den yttre miljön vid hantering av kemiska produkter, varor och biotekniska organismer som inte innebär utsläppande på marknaden vid vattenverksamheter för vilka Länsstyrelsen har tillsynsansvar.

Även hantering av anmälningssärenden avseende muddring och rensning som kan skada fisket ingår i tillsynen (MB 11 kap 15 §). (5351)

Tillsynen omfattar kontroll av efterlevnad av tillstånd och domar enligt 11 kap miljöbalken samt granskning och uppföljning av egenkontrollen. Arbetet omfattar även inspektioner av icke tillståndsgivna vattenverksamheter för att säkerställa att verksamheterna följer bestämmelserna i miljöbalken samt handläggning av överträdelse. (53533)

Tillsynen inkluderar att tillse att verksamheterna har erforderliga villkor i gällande tillstånd, samt om villkoren inte är tillräckliga, ansöka om prövning eller ta upp frågan om att ändra eller upphäva villkor eller i annat fall tillse att omprövning sker av verksamheten. (53523)

I tillsynen ingår även uppgifter som övervakning, rapportering och information av frågeställningarna kring dammsäkerhet. (53522, 53532). Lagändringen som träder i kraft den 1 juli 2014 kommer att innebära att Länsstyrelsen får en större och tydligare roll vad gäller tillsynen av dammsäkerhet. Detta innebär att dammar ska klassificeras, konsekvensutredningar ska upprättas, ökad egenkontroll samt att verksamhetsutövare med klassade dammar ska betala en årlig tillsynsavgift.

2.5. Tillsyn av undersöknings- och bearbetningskoncessioner enligt lagen om vissa torvfyndigheter

VÄS-kod 5461-5462

Ansvarig enhet: Miljöskydds-enheten

Tillsynen över torvtäkter med tillstånd enligt lag (1985:620) om vissa torvfyndigheter är likartad den som bedrivs på torvtäkter med tillstånd enligt miljöbalkens kap 9. Tillsynen innefattar kontroll av efterlevnaden av villkor i meddelade torvkoncessioner. Arbetet omfattar även förebyggande information, tillsyn över egenkontrollen, inspektioner och hantering av överträdelse.

I länet finns två torvtäkter

Namn	Fastighet	Kommun
Bredmossen	Hälla 2:3 och Klastorp 2:1	Motala
Dagsmosse	Dagsmosse 8:1 m.fl.	Ödeshög

2.6. Tillsyn av miljöfarlig verksamhet

VÄS-kod 555

Ansvarig enhet: Miljöskydds enheten

Tillsynen omfattar kontroll av efterlevnad av villkor och tillstånd för miljöfarliga verksamheter med beteckningen A (17 stycken) eller B (97 stycken) i förordningen (1998:899) om miljöfarliga verksamheter och hälsoskydd, se bilaga 9 i Tillsynsplan 2012-2014. Länsstyrelsen har tillsyn över avfall, farligt avfall och producentansvar inom de verksamheter där länsstyrelsen har tillsynen över miljöfarlig verksamhet. Länsstyrelsen har även ansvar för tillsynen i frågor om skydd av den yttre miljön vid hantering av kemiska produkter, varor och biotekniska organismer som inte innebär utsläppande på marknaden inom miljöfarliga verksamheter för vilka länsstyrelsen har tillsynsansvar.

Inom tillsynen ingår att hantera anmälningsärenden, mindre ändringar inom verksamheterna (5558) och att granska efterlevnaden av rapporteringsskyldigheterna för miljöfarlig verksamhet i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2006:9 om miljörapport (5554). Vidare omfattar tillsynen granskning och uppföljning av verksamhetsutövares egenkontroll.

Tillsyn bedrivs genom inspektion och kontroll samt genom rådgivning och information till verksamhetsutövarna och i vissa fall till allmänheten om regelverk och tillgänglig kunskap inom miljöbalksområdet. (5553 och 5556)

Inom tillsynen ingår även att ta in avgifter enligt förordningen (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken och att hantera överträdelser. (5551 och 5555)

Tillsynen omfattar även att tillse att verksamheterna har erforderliga villkor i gällande tillstånd, samt om villkoren inte är tillräckliga, ansöka om provning eller ta upp frågan om att ändra eller upphäva villkor, och i annat fall tillse att omprövning sker av verksamheten.

2.7. Tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer

VÄS-kod 565

Ansvarig enhet: Miljöskydds enheten

Huvuddelen av Länsstyrelsens tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer hanteras inom andra tillsynsområden. Denna tillsyn redovisas normalt inom 555 och 535.

Tillsynen inkluderar rådgivande och kontrollerande åtgärder. (5651-5652)

2.8. Tillsyn av avfall och producentansvar

VÄS-kod 566

Ansvarig enhet: Miljöskydds enheten

Huvuddelen av Länsstyrelsens tillsyn inom avfallsområdet hanteras inom andra tillsynsområden. Denna tillsyn redovisas normalt på inom 555 och 535. Utöver detta granskar Länsstyrelsen även kommunernas avfallsplaner.

Länsstyrelsen har tillsyn över sjöfarten och luftfarten när det gäller sådan dumpning och förbränning av avfall som regleras genom 15 kap. 31-33 §§ miljöbalken samt tillsyn över gränsöverskridande transporter av avfall. Länsstyrelsen ska i tillsynen samverka med Polisen, Tullverket och Kustbevakningen.

Inom tillsynsområdet hanterar Länsstyrelsen anmälningsärenden om transport av avfall. (5661-5665)

2.9. Tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd

VÄS-kod 567

Ansvarig enhet: Miljöskyddsensheten

Tillsynsområdet omfattar tillsyn enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Länsstyrelsen har tillsynsansvar för att kommunen löser vatten och avloppsfrågan i ett större sammanhang där det behövs. (5671-5674)

2.10 Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden

VÄS-kod 5751 - 5756

Ansvarig enhet: Miljöskyddsensheten

Tillsynen omfattar potentiella föroreningsskador. Tillsynen sker stegvis genom faserna ansvarsutredning, undersökningar genom frivilliga åtaganden, undersökningar genom krav, åtgärder samt uppföljning/kontroll. Tillsynen omfattar både pågående och avslutade verksamheter.

Inventeringsarbetet ligger till grund för prioriteringen inom tillsynsarbetet. Resultatet från inventeringen innebär att områdena indelas i 4 riskklasser, där riskklass 1 innebär mycket stor risk och riskklass 4 innebär liten risk för människa och miljö.

Det är främst riskklass-1-objekt som prioriteras i tillsynsarbetet för undersökningar och åtgärder. Målsättningen är att de mest angelägna områdena undersöks och åtgärdas först för att därigenom få största möjliga riskreduktion i förhållande till nedlagd kostnad. Länsstyrelsen har tillsynsansvar för 23 objekt i riskklass 1 och 64 objekt i riskklass 2. Objekt inklusive deras status redovisas i bilaga 10 i Tillsynsplan 2012-2014.

Tillsynen omfattar diskussion med ansvarig där man begär in förslag till undersökningar och åtgärder, granskning av utredningsrapporter, förelägganden om undersökningar och efterbehandling samt kontroll av de åtgärder som vidtagits. Ofta är det komplexa ärenden med flera år av tillsynsinsats innan en åtgärd kan komma till stånd. Riskklass-2-objekt prioriteras oftast när andra aktiviteter innebär att det är effektivt att samordna detta med tillsynen över det förorenade området. Sådana händelsestyrda aktiviteter kan t ex vara vid exploatering, tillståndsansökan eller vid förändring av verksamheten.

Det är stora miljömässiga och ekonomiska fördelar med att uppmärksamma förorenade områden tidigt i den fysiska planeringen. För att information om misstänkt förorenade områden ska kunna användas i den kommunala planeringen finns ett GIS-skikt tillgängligt över de identifierade områdena i EBH-stödet. Länsstyrelsen avger också yttranden under samråd om planer.

3. Resultat och utfall av tillsynen föregående år

Tabell 3:1. Resultat av Länsstyrelsens tillsynsverksamhet 2011 till 2013.

Tillsynsområde	VÅS-kod	Utfall 2011 (dagar)	Utfall 2012 (dagar)	Utfall 2013 (dagar)
Dammsäkerhet	454	3	7	10
Tillsyn av åtgärder för att förhindra eller begränsa allvarliga kemikalieolyckor	456	108	97	86
Tillsyn av områdesskydd	515	22	23	35
Tillsyn av områdesskydd: Vattenskyddsområden	516	50	51	31
Kulturresevat	515	6	0	0
Tillsyn för skydd av naturen	525	136	159	139
Tillsyn av områdesskydd, skyddade naturområden inklusive strandskydd och biotopskydd	526	14	14	14
Tillsyn av skydd för djur- och växtarter	527	5	1	2
Tillsyn av övrig prövning naturskydd	528	6	2	4
Tillsyn av vattenverksamhet	535	235	223	215
Tillsyn av undersöknings- och bearbetningskoncessioner enligt lagen om vissa torvfyndigheter	546	-	-	1
Tillsyn av miljöfarlig verksamhet	555	713	820	871
Tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer ¹⁾	565	-	-	-
Tillsyn av avfall och producentansvar ¹⁾	566	-	63	-
Tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd ¹⁾	567	-	-	-
Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden	575	324	658	854
Summa tillsynstid		1622	2118	2262

1) Tiden inkluderas i tiden för 555

4. Mål

Den övergripande målsättningen med Länsstyrelsens tillsyn enligt miljöbalken är att säkerställa syftet med miljöbalken; främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Tillsynen ska stärka verksamhetsutövarnas förmåga att bedriva egenkontroll och säkerställa att gällande miljötillstånd med villkor och övrig lagstiftning följs. Tillsynsarbetet ska även bidra till att nå miljö kvalitetsmålen. De nationella och regionala miljömålen ska vara vägledande för Länsstyrelsens verksamhet. Ärendehandläggningen ska vara rättssäker, enhetlig och korrekt. Verksamhets specifika mål framgår under kap 6 för respektive område.

Enligt Länsstyrelsens Tillsynsplan, antagen 110920, ska tillsynen bedrivas på ett effektivt och rättsäkert sätt med fokus på medborgare och företag/verksamheter.

- Den som arbetar med tillsyn ska ha god kompetens inom sakområdet samt en god kunskap i tillsynsmetodik
- Ett tvärsektorielt perspektiv ska genomsyra tillsynsarbetet och samordningsmöjligheter mellan olika sakområden ska tas tillvara.
- Tillsynsplaner ska årligen upprättas inom respektive tillsynsområde
- Länsstyrelsen ska vara en myndighet med god kompetens inom tillsynsområdet
- Tillsynen ska bedrivas med effektiva metoder och anpassas till de olika lagstiftningarna som finns inom lika områden. Detta för att uppnå följsamhet/lagefterlevnad hos dem som tillsynen riktar sig till
- Tillsynen ska bedrivas på ett rättsäkert och effektivt sätt
- Tillsynen ska vara begriplig och trovärd och ske med ett respektfullt bemötande.

5. Resurser

Följande behovsutredningar ligger till grund för denna tillsynsplan; Behovsutredning Naturvård, Behovsutredning Miljöfarlig verksamhet m.m., samt Behovsutredning Förorenade områden.¹

Det finns ingen vedertagen metod för behovsutredningar. Då metoden till viss del skiljer sig åt mellan de olika områdena är de inte helt jämförbara. Att likrikta behovsutredningar är ett arbete som Länsstyrelsen kommer att arbeta vidare med vid nästa större revidering som är planerad till 2015.

I nedanstående tabell sammanställs det bedömda tillsynsbehovet, den tilldelade resursen samt skillnaden däremellan för respektive VÄS-kod.

Tabell 5.1 Bedömt tillsynsbehov för respektive VÄS-kod, planen för 2014 samt differensen mellan behovet och planerad tid.

Tillsynsområde	VÄS-kod	Behov 2014 (dagar)	Resurs 2014 (dagar)	Differens 2014 (dagar)
Dammsäkerhet	454 (535)	20	14	6

¹ Se bilaga 11, 12 och 13 i "Tillsynsplan 2012-2014 – omfattande miljöbalken och dess förordningar, sesvlagstiftningen och tillsyn angränsande till miljöbalken och dess förordningar", dnr 500-5582-12.

Tillsyn av åtgärder för att förhindra eller begränsa allvarliga kemikalieolyckor	456	137	100	37
Tillsyn av områdesskydd: Skyddade naturområden	515	376	19	357
Tillsyn av områdesskydd: Vattenskyddsområden	516	-	31	
Kulturresevat	515	6	0	6
Tillsyn för skydd av naturen	525	146	107	39
Tillsyn av områdesskydd, skyddade naturområden inklusive strandskydd och biotopskydd	526	40	1	39
Tillsyn av skydd för djur- och växtarter	527	55	11	44
Tillsyn av övrig prövning naturskydd	528	108	5	103
Tillsyn av vattenverksamhet	535	584	196	388
Tillsyn av undersöknings- och bearbetningskoncessioner enligt lagen om vissa torvfyndigheter	546	10	2	8
Tillsyn av miljöfarlig verksamhet	555	1261	750	511
Tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer	565	-	1)	
Tillsyn av avfall och producentansvar	566	82	31	51
Tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd	567	2)	12	
Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden	575	786	525	261
Summa		3611	1804	1850

1) Tiden inkluderas i tiden för 555

2) Behovet är inte fastställt.

6. Insatser inom tillsynen 2014-2016

Tillsynsinsatser inom respektive tillsynsområde följer nedan. Extra fokus på tillsynen kommer under 2014 att läggas under Länsstyrelsens gemensamma tillsynsvecka, vecka 42. Då kommer tillsyn att genomföras inom flera delområden som omfattas av denna plan.

Under 2014 avslutas det geografiska tillsynsprojekt som påbörjades föregående år och som rör flera av tillsynsplanens tillsynsområden; ”tillsyn för att förbättra vattenkvaliteten kring Händelö i Norrköping”. Tillsyn har genomförts vid verksamheter/aktiviteter på eller i anslutning till Händelö i Norrköpings kommun. Resultatet från tillsynen kommer att sammanställas och ett seminarium genomförs tillsammans med Norrköpings kommun.

Under hösten 2014 kommer ett liknande tillsynsprojekt att påbörjas i Finspångs kommun. Båda dessa områden har valts utifrån recipienten inte uppfyller god status.

6.1. Tillsyn av åtgärder för att förhindra eller begränsa allvarliga kemikalieolyckor 456

Länsstyrelsen har tillsyn över 17 anläggningar i högre kravnivån och 10 i lägre kravnivån.

Tillsynsarbetet vad gäller sevesolagstiftningen har i stora delar planerats i samverkan med Arbetsmiljöverket och kommunernas räddningstjänster och miljökontor. Under 2014 kommer fokus för tillsyn i högre kravnivån ligga på tillämpning av säkerhetsledningssystemet samt granskning av säkerhetsrapporter. Även för verksamheter i lägre kravnivån kommer fokus för många verksamheter vara tillämpning av säkerhetsledningssystemet. Tillsynsbesök planeras vid 14 anläggningar. 3 säkerhetsrapporter kommer att granska. Länsstyrelsen kommer under året att arbeta vidare med att samordna tillsynen med de andra myndigheterna samt delta på nationella sevesoträffar. Under året kommer remiss gällande implementering av Seveso III-direktivet och tid för inläsning samt information till berörda gällande ny lagstiftning kommer att vara aktuellt. I särskild tillsynsplan för sevesoverksamheter specificeras ytterligare vilka anläggningar som ska besökas.

6.2. Tillsyn av områdesskydd 515 och 516

6.2.1. Skyddade naturområden

Länsstyrelsen har tillsyn över 11 biotopskyddsområden, 209 naturreservat, 91 naturminnen, 94 djurskyddsområden och 277 Natura 2000-områden. Länsstyrelsen har även tillsyn över områden som omfattas av det generella biotopskyddet samt över strandskyddsområden som ligger inom statligt skyddade naturområde, inom försvarsanläggningar eller vid infrastrukturprojekt.

Under året kommer Länsstyrelsen bedriva förebyggande tillsyn inom skyddade naturområden genom att lämna information och råd till allmänheten och verksamhetsutövare. Detta sker genom att besvara direkta frågor vid telefonsamtal samt via e-post, men också genom att löpande uppdatera den information som finns på vår

hemsida. Vi ska även arbeta med att uppdatera och förbättra blanketter och mallar. I mån av tid kommer vi att delta vid branschträffar för att sprida information om vårt ansvarsområde. Vi ska informera media om viktiga ärenden, skriva pressmeddelanden, delta i föreläsningar och informationsinsatser.

Tillsynen kommer även att bedrivas genom att handlägga inkomna anmälningar om överträdelse inom skyddade område och att lämna till åtal vid misstanke om brott. Planerad tillsyn inom skyddade naturområden kommer att ske genom att 8 naturreservat och 5 Natura 2000-områden besöks under tillsynsveckan vecka 42 (5152).

6.2.2. Vattenskyddsområden

Länsstyrelsen har tillsyn över omkring 25 vattenskyddsområden i länet. I början av 2014 fastställdes Vätterns vattenskyddsområde som är Länsstyrelsens tillsynsobjekt. Under året kommer särskilda insatser genomföras gällande information kring det nya vattenskyddsområdet. I övrigt planeras inkomna tillsynsärenden handläggas inom sex veckor från det att ärendet är komplett.

Under 2014 kommer länsstyrelsen att bjuda in till seminarium gällande vattenskydd för politiker och intressenter.

6.2.3. Kulturresevat

Länsstyrelsen har tillsyn över två kulturresevat.

Länsstyrelsen lämnar information och råd till allmänheten och verksamhetsutövare, via e-post och telefonsamtal, men också genom att löpande uppdatera den information som finns på vår hemsida. (5151, 5152).

Tillsynen kommer även att bedrivas genom att handlägga inkomna anmälningar om överträdelse inom kulturresevat och att lämna till åtal vid misstanke om brott. Ingen planerad tillsyn inom områdena är planerad under året (5151, 5152).

6.3. Tillsyn till skydd av naturen 525, 526, 527 och 528

Under året kommer Länsstyrelsen bedriva förebyggande tillsyn genom att lämna information och råd till allmänheten och verksamhetsutövare. Detta sker genom att besvara direkta frågor vid telefonsamtal samt via e-post, men också genom att löpande uppdatera den information som finns på vår hemsida. Vi kommer även att jobba vidare med hur vi kan öka tillgängligheten för allmänheten samt jobba för att ännu fler använder sig av e-tjänsten för 12:6-samråd. I mån av tid kommer vi att delta vid branschträffar för att sprida information om vårt ansvarsområde. Vi ska informera media om viktiga ärenden, skriva pressmeddelanden, delta i föreläsningar och informationsinsatser (5252, 5262, 5272, 5282).

Länsstyrelsen ska under året handlägga samråd enligt miljöbalkens 12 kap 6 § angående master, ledningar, dammar/våtmarker, orienteringstävlingar m.m. inom en mediantid motsvarande högst 42 dagar (5251).

Tillsyn i form av information om och uppföljning av fattade beslut kommer endast att ske i liten omfattning. Länsstyrelsen kommer att besvara frågor om innebörden av beslut samt handlägga inkomna anmälningar om att villkor och försiktighetsåtgärder inte efterlevs. I övrigt kommer det inte att ske någon uppföljning av beviljade dispenser och tillstånd under året (5265).

Länsstyrelsen kommer under året att informera om rovdjursfrågor till näringar och allmänhet via hemsidan. Information kommer även att genomföras vid informationsmöten. En informationsfolder har i samarbete med De 5 Stora tagits fram och skickats ut till länets mellanstadieskolor. Förvaltningsplanen för rovdjur kommer att följas upp via kvalitetssäkrarnas inventeringsrapporter. Planen kommer, i samverkan inom södra rovdjursförvaltningsområdet, att revideras under året. (5262-5263)

Under året kommer Länsstyrelsen att genomföra kontroller och sprida information om bestämmelserna om fridlysning av djur- och växtarter samt utsättning av vissa växt- eller djurarter enligt Artskyddsförordningen. Länsstyrelsen deltar i ett nationellt projekt "Öppet öga" som syftar till att sprida information om artskyddet. Inom projektet har en broschyr tagits fram som Länsstyrelsen har spridit och lagt ut på hemsidan. Länsstyrelsen deltar i två nationella projekt. "Djurparksgruppen" som har som mål att ensa länens tillstånd och tillsyn över djurparker och projekt ett projekt inom Miljösamverkan Sverige att ta fram gemensamt informationsmaterial. Under året kommer Länsstyrelsen genomföra kontroller av inlämnade förteckningar över de som hanterar arter som omfattas av förordningen. Tillsynsbesök genomförs i ett rullande schema - under året kommer tre zooaffärer och en konservator att besökas. (5271 och 5272)

Länsstyrelsen kommer under året att bedriva tillsyn av vilthägn genom inspektioner främst i samband med nya ansökningar och ansökningar om förlängning av tillstånd. Vidare kommer Länsstyrelsen att hantera inkomna anmälningar om överträdelser samt sprida information och genomföra rådgivning till allmänhet och verksamhetsutövare. (5281 och 5282)

6.4. Tillsyn av vattenverksamhet 535

Inkomna anmälningsärenden kommer att handläggas inom den fastställda tiden 8 veckor. Vid den senaste brukarundersökningen framfördes synpunkter angående tillgängligheten kopplat till anmälningsärenden där resultatet var något lägre än genomsnittet för landet. Länsstyrelsen kommer därför att se över vilka möjligheter som finns till att öka tillgängligheten med avseende på telefontider etc.

Länsstyrelsen kommer även att fortsätta att bedriva tillsyn över verksamheter som erhållit tillstånd från Mark- och miljödomstolen. Exempel på pågående eller i stort sett avslutade verksamheter är saneringen av Valdemarsviken och kemptvätten i Tannefors, omledning av Kisa ån m.m. Utöver dessa tillkommer tillsynen över de verksamheter som har äldre tillstånd enligt tidigare vattenlagar. Exempel på detta är sjöregleringar, vattenkraftverk, markavvattningsföretag, bevattningsanläggningar m.m. Frågeställningarna är ofta svåra och komplexa till stor del beroende på den äldre juridiken.

Huvuddelen av tillsynen kommer dock erfarenhetsmässigt att bestå utav de anmälningar som inkommer angående att någon vidtagit något med koppling till vattenverksamhet och detta i sin tur skadat några andra intressen. Exempel är utfyllnader i vattenområde, muddring, bortledning av grundvatten, byggande i vatten, reglering av sjöar och vattendrag m.m. Ärendena är ofta omfattande och komplexa och tar lång tid att handlägga. Ambitionen under året är att handlägga och avsluta alla ärenden som inkommit före år 2012.

Den 1 juli 2014 träder en lagändring i kraft angående dammsäkerhet. Detta innebär att Länsstyrelsen kommer att jobba mer med tillsynen över dammanläggningar och då särskilt de anläggningar som innebär en risk för samhället, dammhaveri etc. Tillsynsarbetet innebär att verksamhetsutövare som har ansvar för dammanläggningar ska ta fram en konsekvensutredning samt komma fram till vilken klass dammen hör till. Klasserna är A, B och C där A är högsta klass och är anläggningar där ett haveri skulle innebära nationell kris. Länsstyrelsen ska granska förslaget till klassning och fatta beslut om vilken klass dammen ska höra till. Klassningen utgör grunden för en årlig tillsynsavgift som ska betalas in till Länsstyrelsen. Syftet med avgiften är att förbättra länsstyrelsernas tillsyn över dessa dammanläggningar. Detta kommer att innebära väldigt mycket arbete för Länsstyrelsen då läget idag är att vi inte har tillräcklig kännedom om vem som äger en dammanläggning eller vem som bedriver verksamheten. Inom Länsstyrelsen pågår sedan ett antal år ett arbete med att upprätta en databas över alla verksamhetsutövare. Databasen kommer att få stor betydelse för att komma igång med det merarbete som blir följderna av lagändringen. Utöver de nya arbetsuppgifterna så kommer Länsstyrelsen att jobba med den årliga rapporteringen angående verksamhetsutövarnas egenkontroll. Rapporteringen sker till Svenska Kraftnät som sedan gör en nationell sammanställning.

6.5. Tillsyn av undersöknings- och bearbetningskoncessioner 546

Länsstyrelsen har tillsyn över 2 st bearbetnings- och torvkoncessioner.

Länsstyrelsen kommer under 2014 att genomföra tillsynsbesök vid de 2 anläggningarna som bryter torv i länet. Fokus vid tillsynen kommer att vara uppföljning av gällande tillstånd. Årsrapporterna kommer att granskas.

6.6. Tillsyn av miljöfarlig verksamhet 555

Inom ramen för miljöskyddsenshetens fokusområden vatten och energi kommer den tillsynen av miljöfarliga verksamheter som vi kan påverka fokusera på dessa områden.

Som grund för prioriteringen av vilka verksamheter som ska besökas under 2014 ligger följande parametrar; längesedan senaste tillsynsbesök (mer än tre år sedan), särskild satsning behövs med anledning av verksamhetens frågor rörande förorenade områden, planerad periodisk besiktning samt om verksamheten omfattas av industriutsläpps-direktivet.

Länsstyrelsen kommer att delta vid periodiska besiktningar som ska genomföras under året, omkring 20 st. Vid de verksamheter där vi tidigare inte har utfört särskild energitillsyn ska vi ställa krav på att de frågorna särskilt belyses vid besiktningen. De verksamheter som har en påverkan på vatten där det finns en risk att

miljökvalitetsnormer inte kommer att uppfyllas ska särskilt fokusera på utsläpp till vatten. För alla verksamheter som vi har kontakt med under året ska vi göra en översyn av intervall för periodisk besiktning.

Vid ett 20-tal verksamheter kommer Länsstyrelsen att delta vid s.k. löpande tillsynsmöten. Även dessa möten ska under året fokusera på energi och vatten i de fall det är aktuellt. Under året förväntas ett 30-tal st. kontrollprogram att uppdateras. Miljörapporter kommer att granskas koncentrerat under april och maj. Målet är att alla rapporter ska granskas och att vi ska vara klara i slutet av juni.

För 8 verksamheter är det aktuellt att särskilt fokusera på frågor som rör förorenade områden.

Vilka verksamheter som ska besökas under året framgår av dokument ”Planering 2014 – anläggningar” och redovisas inte mer detaljerat här.

Under året kommer rutiner för tillsyn av industriutsläppsverksamheter att arbetas fram både gällande upplägg av tillsynsbesök, rutiner för tillsynsrapport samt hur vi ska fastslå tillsynsintervall. Rutiner för hantering av statusrapporter kommer också att arbetas fram.

Handläggningstider ska fastslås för hanteringen av anmälningsärenden och målet för 2014 är att 90 % av anmälningsärendena ska beslutas inom 100 dagar. För att kunna nå målet 50 dagar kommer Länsstyrelsen att genomföra en processkartläggning gällande hanteringen av dessa ärenden under året.

Länsstyrelsen kommer att handlägga inkomna ärenden i enlighet med Handläggningspraktikan. Det är ett levande dokument som löpande uppdateras och utvecklas. I ärenden som har stor betydelse för de regionala miljömålen är ambitionen att nå lite längre vilket ofta innebär grundligare handläggning än vad handläggningspraktikan anger. I enskilda fall kan även enklare handläggning vara aktuell om ärendet är av mindre betydelse. Under året kommer vi också att utveckla användningen av Platina i ärendehandläggningen. Information och rådgivning ges löpande via telefon och hemsidan.

Under 2013 bjöd Länsstyrelsen in till nätverksträff för processindustrier kring energifrågor. Vi kommer under året att jobba vidare med nätverket för att skapa möjlighet till informationsutbyte mellan verksamheter samt samordningsvinster i energifrågor.

6.7. Tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer 565

Den tillsyn som idag sker särredovisas inte utan ingår i 555.

6.8. Tillsyn av avfall och producentansvar 566

Vid behov kommer tillsyn ske över gränsöverskridande avfallstransporter i samverkan med polis och tullen. En särskild insats med tillsyn utmed väg planeras med alla aktörer under våren.

Ungefär 4 st kommunala avfallsplaner förväntas inkomma för granskning.

6.9. Tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd 567

Länsstyrelsen ska under året bedriva tillsyn över kommunens skyldigheter i enlighet med 6§ lagen om allmänna vattentjänster i Norrköpings och Åtvidabergs kommuner. Under 2013 påbörjades ett tillsynsprojekt och det ska avslutas. I övrigt kommer inkomna ärenden att hanteras.

Länsstyrelsen delar i Miljösamverkan Sveriges projekt gällande Lagen om allmänna vattentjänster som ska avslutas under våren 2014.

6.10 Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden 575

Operativ tillsyn av förorenade områden pågår i länet främst med hjälp av de extramedel från Naturvårdsverket som Länsstyrelsen tilldelats. Det är framförallt riskklass-1-objekt (mycket stor risk för människors hälsa och/eller miljön) som prioriteras vidare för fortsatt undersökning och åtgärd. Tillsyn av förorenade områden genomförs både där verksamhet pågår och vid nedlagda objekt. Målsättningen är att de mest angelägna områdena undersöks och åtgärdas först för att därigenom få största möjliga riskreduktion i förhållande till nedlagd kostnad.

För de pågående verksamheterna prioriteras EBH-tillsynen utifrån dokument ”Planering 2014 – anläggningar” och redovisas därför inte mer detaljerat här.

Länsstyrelsen har tillsyn över 23 objekt tillhörande riskklass 1 och 64 objekt tillhörande riskklass 2.

Vart tredje år upprättas också ett regionalt program för efterbehandling av förorenade områden. Nuvarande Regionala programmet gäller till 2014

Länsstyrelsens tillsynsmål inom förorenade områden:

- Länsstyrelsen Östergötland ska under åren 2011-2014 stärka tillsynen inom riskklass-1-objekt. Målet är att slutliga åtgärder ska påbörjas på tre objekt och en undersökningsbaserad riskbedömning ska finnas för alla Länsstyrelsens tillsynsobjekt.

Kommentar: Vid årsskiftet 2013-2014 hade 2 slutliga åtgärder utförts (Martin Ångquist och PCB-deponin) och för fyra riskklass-1-objekt sakenades en undersökningsbaserad riskbedömning.

Tillsynsaktiviteter och mål under 2014:

Aktivitet/Mål	Kommentar
Via beslut eller överenskommelse, ska det för ytterligare ett av våra riskklass-1-objekt, finnas en plan för slutlig åtgärd.	Driva EBH-åtgärder vid nedläggningen Åtgärder som finansieras helt eller delvis med privata medel. Avser Lodbby, Boxholm Såg m.fl.
Via beslut eller överenskommelse, ska det för de kvarstående fyra icke undersökta riskklass-1-objekt finnas en plan för genomförande av en översiktlig	Översiktlig undersökning ska ha utförts/föreläggande utfärdats för Qvarnhammars Jernbruk, Gustavssons skrot, Rejmyre glasbruk, NAF.
Via beslut eller överenskommelse, ska det för ett av våra riskklass-2-objekt, finnas en plan för slutlig åtgärd.	Avser Marviken, Häfla bruk, NE-station, Bråvallaverket m.fl.
Via beslut eller överenskommelse, ska det för två nya icke undersökta riskklass-2-objekt finnas en plan för genomförande av en översiktlig undersökning.	Avser fortsättning för BECOSI-objekten
Genomföra Hållbara saneringsprojektet	Bidragsmedel har erhållits från Naturvårdsverket
Slutför projektet angående fastighetsregistret	Bidragsmedel har erhållits från Naturvårdsverket
Slutföra pilotstudien om klimatanpassning	Bidragsmedel har erhållits från Naturvårdsverket
Medverka i Länsstyrelsens geografiska tillsynsprojekt	Avser Skutbosjön

Vidare har Länsstyrelsen tagit fram följande förslag till åtaganden i länets åtgärdsprogram:

- 2 områden med mycket stor risk för människors hälsa eller miljö ska åtgärdas i länet mellan åren 2014 till 2017
- För 70 % av Länsstyrelsens tillsynsobjekt tillhörande riskklass 2 har undersökningsfasen inletts till år 2017.
- 2015 ska Länsstyrelsen i samråd med kommunerna ta fram en handlingsplan för alla länets förorenade områden tillhörande riskklass 1

Ett aktivt tillsynsarbete är en förutsättning för att punkterna ovan ska kunna uppfyllas.

7. Konsekvenser av prioriteringar

Den redovisade resursbristen på mellan 25 och 50 procent av behovet för tillsyn inom de olika områdena innebär att verktyget tillsyn inte kan användas som det offensiva arbetssättet för att nå de nationella miljö kvalitetsmålen och regionala delmålen som vore möjligt. Inte heller den förebyggande tillsynen, till stor del bestående av information, råd och stöd till verksamhetsutövare, kan få de resurser den behöver. Som en följd av de hårda prioriteringarna inom tillsynsverksamheten skapas behov av förbättrad planering, ökade rationaliseringar och effektiviseringar. Det tvingar även fram en analys av hur tillsynsarbetet bedrivs. En positiv konsekvens av detta kan vara att en bättre grund för utökad samverkan mellan myndigheter skapas.

Snabba omfördelningar mellan de olika tillsynsområdena görs inte eftersom resursbrist råder inom samtliga tillsynsområden och det är olika kompetenser som krävs beroende på tillsynsområde. Länsstyrelsen har sin personalstyrka redan i huvudsak fördelad inom de olika områden och det är svårt att omfördela just på grund av olika kompetenser. Med god framförhållning vore det dock möjligt att fördela personalen mellan de olika tillsynsområdena.

Stora delar av tillsynsverksamheten, framför allt den förebyggande tillsynen, har redan under flera år skjutits på framtiden. Behovet av tillsyn ackumuleras på så sätt och kommer att öka i framtiden. Efter några år blir resultatet av detta ett uppdämt behov av tillsyn. Behovet av akuta insatser ökar därmed också. För att senare uppnå en rimlig nivå på tillsynen behövs betydande insatser.

Nedan beskrivs några konsekvenser inom respektive ämnesområden.

Fokus under året inom miljöskyddstillsynen ligger inom ”begränsad klimatpåverkan”, ”giftfri miljö” och de miljömål som har koppling till vatten och havsmiljön. Tillsynsinsatser kopplat till andra områden kommer att vara begränsade med följderna att det kommer ta längre tid att nå dessa miljömål. Även inom ovanstående områden kommer tillsynen inte vara en stor bidragande faktor till måluppfyllelsen. På kemikalieområdet planeras inga särskilda insatser under året vilket fördröjer tiden för när målen inom god bebyggd miljö kommer att uppnås. Med befintlig resurs kommer inte måltiden för handläggning av anmälningsärenden att nås under året vilket med största sannolikhet motverkar Länsstyrelsens vision gällande att vara en ledande kraft mot hållbar utveckling. Den långa tiden med resursbrist för tillsyn inom miljöskyddstillsyn yttrar sig bl.a. i bristfälligt underlag i ärenden vilket kräver längre handläggningstider med kompletteringar av inskickade handlingar.

Tillsynen inom förorenade områden fokuseras mot objekt tillhörande riskklass 1. Till viss del har Länsstyrelsen också kunnat bedriva tillsyn mot riskklass-2-objekt. Inom riskklasserna 2 och 3 finns många objekt med helt eller delvis ansvariga där miljönyttan av tillsynsinsatser blir väl så stor. Att avstå från aktiv tillsyn på dessa objekt betyder att möjligheten att få förorenaren att finansiera undersökningar och efterbehandling minskar eller upphör helt om en verksamhet avvecklas. För objekt i riskklass 2 och 3 finns mindre möjligheter till statliga bidrag om ansvarig saknas eller om skäligheten är låg. Undersökningar och åtgärder kan då endast komma till stånd om objektet exploateras, fastigheten säljs eller om nya verksamhetsutövare börjar bedriva verksamhet

på platsen. Det finns risk för att det i framtiden finns övergivna förorenade fastigheter/områden som samhället inte kan ta hand om.

För naturvårdens del så medför resursbristen bl.a. att den förebyggande tillsynen dvs. information och vägledning måste prioriteras ner. Därmed finns det en ökad risk för att allmänheten och verksamhetsutövare vidtar något som inte är tillåtet och förorsakar skada som ett resultat av att man inte får samma vägledning och hjälp. Med bristande information finns det också en risk för att förståelsen och respekten minskar för att vissa naturområden och landskapselement är skyddade, vilket i värsta fall kan leda till att värdefulla naturmiljöer skadas eller försvinner på grund av okunskap. Resursbristen medför även att det inte heller finns möjlighet att följa upp beslut om tillstånd, dispenser, förelägganden om försiktighetsåtgärder etc. På sikt kan detta medföra att ambitionen att verkligen följa det som föreskrivits i beslutet minskar med därtill hörande risk för skada på natur och miljö. Detta i kombination med begränsade möjligheter att hantera de anmälningar som inkommer till länsstyrelsen gör att det också finns en risk för att lagstiftningens trovärdighet urholkas på sikt. I sammanhanget bör även nämnas att många av de tillsynsärenden som hanteras av naturvårdsenheten berör enskilda personer och verksamhetsutövare som lantbrukare, skogsägare m.fl. och konsekvenserna av att tillsynen prioriteras ner drabbar dessa enskilda särskilt hårt då handläggningstiden blir lång eller tillsynen uteblir.

Sammanfattningsvis innebär detta att Länsstyrelsens tillsyn inte uppfyller lagstiftningens krav.

8. Uppföljning och utvärdering av tillsynsverksamheten

De mål för verksamheten som anges i tillsynsplanen överensstämmer med målen i verksamhetsplaneringen. Uppföljning av målen samt arbetad tid sker inom enheternas tertiäredovisningar samt årsrapport. Avsikten är att resultatet av tillsynen ska kunna följas löpande under året och ge återkoppling till planeringen inför fortsättningen av innevarande år och inför kommande år.

I arbetet med denna tillsynsplan har fokus varit att utveckla resonemanget kring konsekvenser av prioriteringar (kap 7).

Tillsynsplanen revideras årligen och alla delar ses över men mer omfattande revideringar sker områdesvis enligt följande schema:

Område	Intervall	Nästa revidering
Kap 1 Tillsynsuppdraget	Årsvis	2014
Kap 2 Tillsynsområde	Årsvis	2014
Kap 3 Resultat och utfall	Årsvis	2014
Kap 4 Mål	Vart 3:dje år	2014
Kap 5 Resurser	Årsvis	2014
Kap 6 Tillsynsinsatser	Årsvis	2014
Kap 7 Konsekvenser	Vart 3:dje år	2016
Kap 8 Utvärdering (inkl. hela upplägget)	Vart 4: de år	2016
Behovsutredningar (bilagor)	Vart 3:dje år	2015
Tillsynsobjekt (bilagor)	Vart 3:dje år	2015